

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—

za pol leta . R 42—

za četrt leta . R 21—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno R 12—

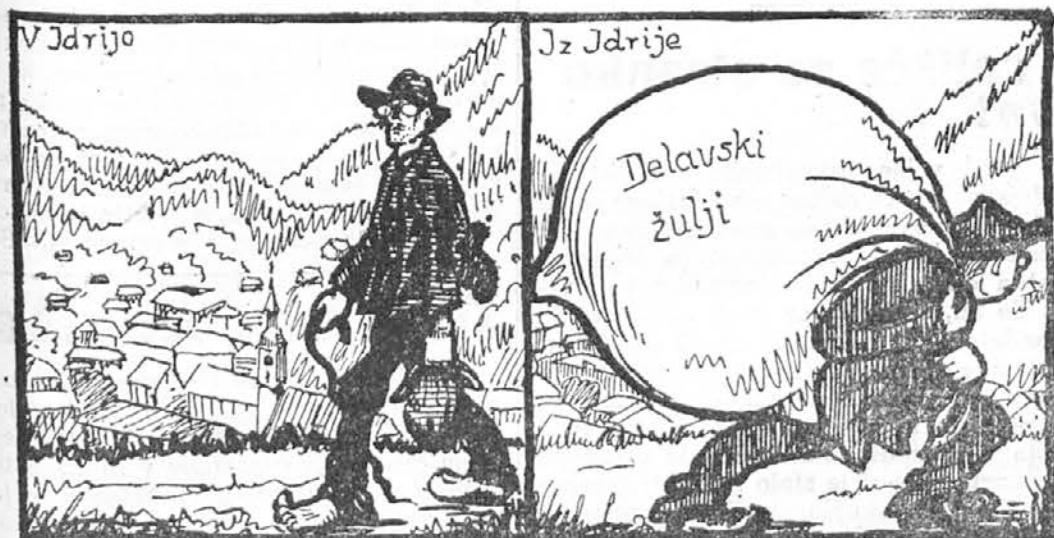
Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

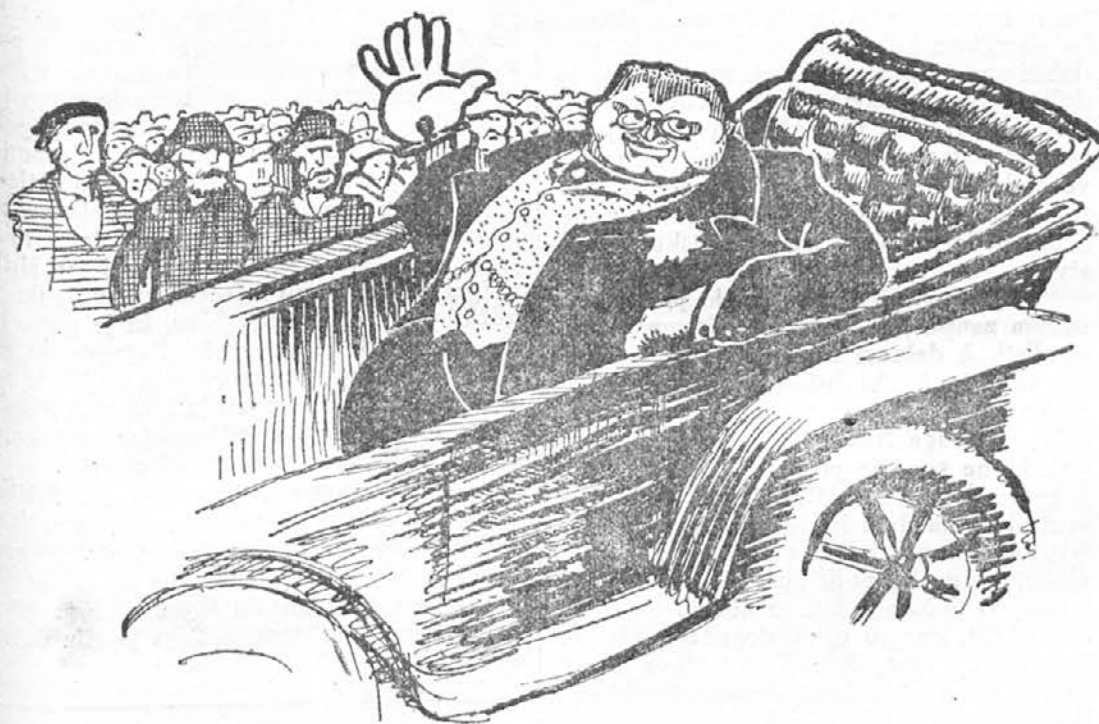
Kako se je „širila“ socialdemokracija na Slovenskem.

Zgodovina njenega voditelja.

Kristan gre v Idrijo organizirati.

Organizator Kristan odhaja iz Idrije v Ljubljano.

Kandidat Kristan: „Proletarci! Volite proletarce!“

„Proletarci, volite mene, ki se borim za delavske žulje!“

Sijajen obračun s komunisti v Trbovljah.

Velikansko zborovanje Ljudske stranke.

Za nedeljo dne 21. t. m. je bil ob pol 9. uri dopolnjen sklican volivni shod SLS v Društvenem domu v Trbovljah. Dvorana je bila nabito polna in zborovalcev je bilo vse polno pri odprtih vratih in oknih. Supan st. otvori volivni shod in prevzame predsedstvo. Po običajnem pozdravu odda besedo dr. Gosarju. Viharno pozdravljen razvije v kratkih in jedrnatih besedah program SLS in nje stališče z ozirom na konstituantno. Tu in tam je padel kak neokusen medklic, ki se je pojavil v nerazsodnih glavah nekaterih navzočih komunistov.

Ker je dr. Gosar odšel na ljubljanski shod, je za njim povzel besedo kandidat SLS delavec iz Trbovelj Keše. V svojem izjavljanju povdarja, da je ponosen, da kandidira na programu SLS, na katerem edino zamoreta kmet in delavec, obrtnik in razumnik udeležiti z roko v roki svoje zahteve. Nekateri navzoči komunisti so ga obkladali z neokusnimi opazkami in s tem pokazali, kako cenijo svojega ožjega delavca.

Za Kešejem je govoril dr. Capuder. V svojem govoru je obširneje razložil pomen in namen volitev v ustavotvorno skupščino in obširneje razvil program SLS in delovanje zastopnikov SLS v vladi. Ko je imenoval dr. Korošca, so uprizorili naši somišljeniki viharen aplavz s klici »živijo dr. Korošec«. Navzočim komunistom to ni bilo všeč in so jeli kričati. Predsednik jih opomni na volivni zakon, ki zabranjuje motenje zborovanj. Kljub temu so naprej gurali svoje fraze, katere prav marljivo in sla-

stno črpajo na svojih shodih in iz svojega časopisja, kar edino je njih politična znanost. Na poziv zastopnika komunistov, naj zapuste komunisti zborovališče, se nihče ni ganil in sledil pozivu. Predsednik shoda pozove, naj navzoči komunisti dvignejo roke v svrhu konstituiranja njih števila. Glej čudo! Dvigne se samo beri in reci petnajst rok. Če je kdo vzdignil obe roki, se v gneči ni dalo konstatirati. Sedaj pa je bil fiasco in korajža komunistov je hipno upadla. Dr. Capuder je nadaljeval in komunisti so morali sicer neradi, marsikatero bridko resnico vzeti na svoj račun in govornikovim izjavljanjem tudi priti-diti.

Za dr. Capudrom je pobijal Supan ml. razne komunistične medklice. Tako n. pr. je dokazal, da je dr. Korošec za časa svojega ministristva napravil red na železnici. Na medklic komunistov: »Mi ne rabimo nobenih vojakov« — jih je vprašal, zakaj ima sovjetska Rusija armado, svojo rdečo gardo. Na medklic, da so duhovniki visoko plačani, je vprašal, zakaj komunisti svoje uslužbenke tako plačajo, da se je bivši avstrijski častnik Gmajnar, ki je neke vrste tajnik v Mariboru pri komunistih, pohvalil v Hrastniku, češ da se mu še kot častniku ni tako dobro godilo; dela nič in vleče visoko plačo. Poglejmo pa naše duhovnike; od zore do mraka pri delu, brezplačno delajo pri vseh izobraževalnih in drugih naših organizacijah. Nadalje je vprašal navzoče komuniste, zakaj trpe v svoji sredi in

še celo kandidirajo onega Železnika, ki je iz- za vojne znan kot rabelj rudarjev. Vprašal jih je, če se še spominjajo, kako jih je pretepal in vklepal v verige. Z raznimi obširnimi drugimi izjavami je dokazal, da so vse njih trditve le blodnja in znak njih politične nezrelosti. Povdarjal je, da se bode rudarjevo stanje trajno zboljšalo le tedaj, kadar delavstvo ne bode več verjelo raznim delomržežem, ki se imenujejo danes tako jutri pa zopet drugače, ampak

se bode oklenilo one stranke, ki nudi vsem delavnim stanovom lepšo bodočnost, ki sloni na trajno veljavnih načelih krščanstva t. j. Slovenske Ljudske Stranke. Gromoviti živjoklici SLS se razlegajo po vsej dvorani.

Predsednik zaključil shod in zborovalci se razidejo z živjoklici na Slovensko Ljudsko Stranko in sklepom, da bodo 28. volili samo njo.

Veličastni shod Ljudske stranke v Ljubljani.

Veličasten je bil včeraj shod Ljudske stranke v Ljubljani. Velika dvorana Unio-na je bila še izdatno bolj polna ko na zadnjem zborovanju. Zborovalci so z navdušenjem sledili izjavljanjem govornikov, ki so pojasnjevali program Ljudske stranke.

Uvodni govor je imel posl. S m o d e j.

Govor poslanca Smodeja.

Poslanec Smodej je v svojem govoru povdarjal, da v današnjem političnem boju pogrešamo odkritosrčnost in poštenost. O dr. Korošču so širili neznano veliko izmišljenih in smešnih laži, ker so ga hoteli diskreditirati in udariti nje in njegove somišljenike. Vendar pa je Jugoslovanski klub stal v prvi vrsti, kar se tiče boja v vseh važnih vprašanjih. Mi smo za državno edinstvo, to da smo proti absolutističnemu centralizmu, smo za avtonomijo tudi v kulturnem zmišlu. Mi čutimo kot Jugoslovani, a tudi kot Slovenci in imamo svoje kulturne slovenske potrebe. Univerze ne bi bilo, če bi ne bil deloval Jugoslovanski klub, ki je zahteval imenovanje slovenskih profesorjev. Mi smo bili proti uredbi valute ena proti štiri. Ko sem vprašanje stanovanjske naredbe spravil pred parlament, je dr. Kukovec odgovoril, da je to državna zadeva, a država še do danes ni nič storila. Ko so pričeli kulturni boj, ga je naše malo število preprečilo. Za občinske volitve smo dosegli žensko volivno pravico. Klub je tudi dosegel, da dobi Ljubljana pri volitvah 4 mandate. Bili smo neizprosen boj tudi proti korupciji, proti izvoznim. Demokrati so obstruirali, ko smo hoteli spraviti valutno vprašanje še enkrat pred parlament. Tudi smo izprožili vprašanje glede izenačbe davkov v razmerju premoženja. Danes stranke klečeplazijo pred begunci, a zanje se je bil resnično zavzel edini dr. Krek. (Viharno odobravanje.) V našem programu ni razrednega boja, v našo stranko spadajo vsi delavni stanovji razen kapitalistov. Mi smo za socialno pravičnost. Nismo sami, tudi v Belgiji, na Francoskem in drugje lepo procvitajo naše stranke.

Kandidat Ogrin.

Predsednik shoda, kandidat Ogrin, se je zahvalil govorniku, predstavil se sam kot kandidat in spregovoril par besed o SLS. Opozoril je na delo naše stranke v prejšnjih letih, koliko cest, vodovodov in drugih koristnih naprav je izvršila stranka. Nešteto kulturnih domov se je tačas zgradilo po vsi Sloveniji. Mi smo delali, druge stranke so tedaj, ko so bile na krmilu, hipoma bogatele. Za njimi stoji ljudstvo. Pozivljam vas, da storite svojo dolžnost.

Kandidat dr. Gregorič.

Kandidat SLS dr. Vinko Gregorič, ki je uvodoma naglašal, da so denunciacije nasprotnikov, češ, da je SLS proti državi, da je moledovanje za milosten pogled ministrov in klicanje pomoči žandarjev, veliko ubožno spričevalo za način, ki se je udomačil v volivni borbi med nami Slovenci.

Država mora biti tako zgrajena kakor ljudstvo hoče, kajti ljudstvo je država in ne tisti, ki vlada. Ako bo to uresničeno, potem bo tudi moč boj proti korupciji. Demokratično načelo je, da mora ljudstvo sodelovati pri upravi državi. Brez kontrole ljudstva se ne sme sklepati ničesar. Parlament mora biti kontrolni organ in ministri nič drugega kakor izvršilni organi parlamenta.

Ustanovitev močne Jugoslavije je močja samo na podlagi avtonomije.

Demokratsko načelo zahteva, da se kontrola ljudstva nad upravo mora vršiti potom parlamenta, in da vlada ne sme biti drugo kot izvršilni organ sklepov parlamenta.

Predvsem pa je potrebno delo. Novim poslancem v konstituantno moramo reči, da morajo pričeti oni prvi delati. To, kar je delalo dosedanje narodno predstavništvo, je samo veljalo ogromne milijone. In ravno radi nedelavnosti narodnega predstavništva so se pričeli rušiti temelji naše države. Če bi delalo, bi tudi naša država imela drugačen ugled in tudi razne mirovne pogodbe bi za za nas bržkone ugodneje izpadle.

Apeliramo na razsodnost volivcev, naj volijo po svoji najboljši vesti, ker v tem slučaju bodo prišli do prepričanja, da more edino le SLS uveljaviti navedena načela. (Viharno odobravanje.)

Kandidat Žumer.

Nato je govoril kandidat Srečko Žumer, ki je izjavil:

Organizacija krščanskosocialnega delavstva mi je poverila nalogo, da sprejem kandidaturu Ljudske stranke. Kot discipliniran somišljenik in tovariš sem prevzel to nalogo, ki ni ne prijetna, ne lahka. Mislim namreč, da je dolžnost vsakega krščanskega socialca pokoriti se disciplini lastne organizacije, lastne stranke. Disciplina je prvi pogoj do uspehov in zmag. Skrivnost velikih uspehov, ki jih je žela stranka krščanskega ljudstva, naša Ljudska stranka, pod dr. Krekom, ta skrivnost je bila v veliki disciplini vseh, ki so prisegali na načela krščanskega socializma. (Tako je.) Disciplino so držali vsi somišljeniki, disciplino voditelji, njim na čelu naš rajni Evangelist Krek. (Odobravanje.)

Naš čas je čas bojev in žrtev. Z disciplino bomo po velikih žrtvah v teh bojih zmagali.

Proti zlu kapitalizma, ki tepta najbolj delovno ljudstvo, moramo iti v neizprosen boj. (Tako je.) Tem blodnim in nesrečnim geslom sedanjega materialističnega časa moramo postaviti nasproti: Geslo krščanske ljubezni in pravice med ljudmi. (Odobravanje.)

Mi stojimo v volivnem boju. Kapitalizem hoče ohraniti svojo moč, da bi še dalje izkoriščal ljudstvo. Pod težo kapitalizma trpi delavec, trpi obrtnik, trpi uradnik in kmet. In vendar so to produktivni stanovi. Razbijte te, razbijte celo družbo. Zato bo naš boj v konstituantni šel za tem, da se država postavi na socialno stališče teh stanov in se otrese jeroštva velekapitala. Socialna in gospodarska svoboda ljudstva mora zmagati!

Marsikdo mi bo mogoče očital, zakaj pa ravno krščanski socializem, saj komunizem in socialna demokracija zastopata ravno tako socialno stališče. Toda komunizem in socialna demokracija sta zavrgla Boga, s tem tudi smisel za pravičnost in ljubezen. To se kaže tudi v njih delovanju. Komunizem je nesreča za ljudstvo, to uči Rusija. Pri tem, ko se ljudstvo bori, da si od dneva do dneva podaljša trpeče življenje, pri tem ruski ljudski komisarij žiev v največjem razkošju ter si polnijo neprenehoma svoje nenasišne žepe. Socialdemokracija pa, ki je polna obljub in besed, beži, ko ima priti do besede. Ljudstvo Avstrije, Nemčije in Italije je socialdemokracijo že obsodilo. Obljubovala je nebesa na zemlji. Ko je prišla do vlade, je pa ljudstvo jedlo še grenkejši in dražji kruh ko

poprej. To smo skusili tudi pri nas. Za edini uspeh pa, ki ga doseže socialdemokracija, ko je na vladi, je ne zavidamo: Njeni voditelji ob stradanju ljudstva postajajo milijonarji. (Tako je.) V tem krščanski socialist, zvest načelom dr. Kreka, ki je umrl kot revež, socialdemokraciji ne bo sledil.

Kdor hoče, da se razmere izboljšajo, mora delati, se žrtvovati, biti mora discipliniran do skrajnosti. Za krščanskega socialca je le ena pot: Dušni in telesni blagor bližnjega. (Veliko odobravanje.)

Kandidat dr. Gosar.

Nato je nastopil burno pozdravljen kandidat SLS dr. Gosar, ki je med drugim izvajal:

Na tem mestu so razpravljale tudi druge stranke o svojih programih in obrekovale našega. Odgovarjati hočem le na nekatere točke. Govorilo se je o socializaciji. Pri družiti se moram mnenju mojega spoštovanega nasprotnika, da je mnogo ljudi, ki bi ne vedeli povedati, kaj je socializacija. Eno pa je gotovo, da vsakdo, kdor ima veliko premoženje, uporablja isto le v lastne interese. Socializacija pa hoče, da se v javnem življenju vpoštevajo poleg zasebnih koristi tudi družbene splošne koristi, da se v javnem življenju uveljavijo taka načela, od katerih bo imela korist tudi splošnost. Kako se bo to napravilo v posameznih slučajih, je stvar taktike, stvar razmer. Enotnega pravila za to ne bomo dobili. Tisti pa, ki danes še ne loči med podružabljenjem, socializacijo in podržavljenjem, danes pravzaprav nima več pravice govoriti o socializaciji, ker je šele v začetku umevanja socializacije.

Mi vsi pa dobro vemo, da mora država vzeti v svoje roke, kar je zanjo nujno potrebno. Program SLS pa pravi: Avtonomnim upravam, občinam in združenim naj se zagotovijo pravica podružabljanja občestva ali velevažna podjetja.

Na tem mestu se je govorilo tudi o socializaciji zemlje. Vprašam pa, ali smo na deželi, kjer gre za kmetijske koristi? Ako smo pa v mestu, potem imamo govoriti o socializaciji bank, veleposesti (Burno odobravanje), ne pa o socializaciji kmetijskih posesti. Mi pravimo tudi: Zemljo naj dobi tisti, ki jo obdeluje ali ki bi jo rad obdeloval. Tudi to je socializacija, pri kateri pa država ne bo dobila ničesar. Govorilo se je tudi o socializaciji hiš, obrti in trgovine. Dobro veste, da stoji SLS na stališču, naj se vsaki družini omogoči ustanoviti svoj dom, ako pa hočemo, naj si vsaka družina ustanovi lastni dom, kako bi mogli potem zahtevati socializacijo hiš. Kritika je torej le hotela biti strašilo. Isto velja za trgovino in obrt. Obrt bo morala ostati in se razvijati in trgovina bo brezdomno obstala in se še razvijala. Da bi to morali dati državi, je nesmiselno. Podružabljaj naj se le velevažna občestvena podjetja.

SLS zahteva, naj se obdavčijo zemljiške in kapitalne rente. Smisel je jasna. Mi hočemo, da se pritegnejo najprej tisti dohodki, ki se iztekajo iz premoženja posameznikov, tudi če nič ne delajo. Šele potem naj se obdavčijo tisti dohodki, za katere se mora delati z roko in umom. Tisti, ki je kritikoval to zahtevo, ni govoril o kapitalni renti, ampak samo o zemljiški renti, češ da je naperjena proti kmetom. Zahteva o davku na zemljiške rente je naperjena proti nezaslужenim dohodkom veleposesnikov zemlje in bogatinom, ki jih je precej.

Program SLS zahteva, naj se določi maksimalna meja premoženja. Dobro vemo, da se vse socialne reforme dajo polagoma izvesti, ravnotako, da je kapital ob vseh reformah našel izhod in da industrija ni propadla, marveč se je ravno v dobi socialnih reform nadalje razvijala.

Mi zahtevamo splošno dolžnost dela, da mora vsak zmožen človek delati, da si lahko vsakdo z delom ustvari človeka vredno življenje. Če zapro potepuha, ki se ne izkaže, da išče dela, naj zapro tudi bogatina, ki ne doprinese istega dokaza. Če je potepuh sumljiv tatvine, nastane tudi pri bogatinu vprašanje, ali si je na pravičen način pridobil milijone. Dolžnost dela velja za enega kot drugega.

Nato govori dr. Gosar o kulturnem programu nam nasprotnih strank.

Ker se nihče ni več oglasil k besedi, je predsednik Ogrin zaključil sijajno uspeši shod.

Kandidat komunistov

je neki Železnik. Kakor se je včeraj ugotovilo v navzočnosti komunistov v Trbovljah, je bil ta med vojsko za rudarje pravi rabelj. Delavce je dal uklepati in v ječo metati. Ker pa je sedaj postal komunistični kričar, so ga komunistični diktatorji nad delavstvom postavili za kandidata.

Delavci! Premislite, ali bo tak človek res delal za vas, ko vas je uklepal in metal v ječo.

Delavci, sodite komunistično stranko po dejanjih in ne po besedah!

Misel Ljudske stranke zmaguje!

Včeraj je Ljudska stranka samo na Kranjskem priredila 60 shodov, ki so vsi — izvzemši enega — sijajno uspeli. Mnogi delavski in kmetijski ljudstva so se zbirale na shodih Ljudske stranke, medtem ko so shodi nasprotnikov, pred vsem liberalcev in samostojnežev, skrajno klaverni.

Dr. Žerjavov shod v Novem mestu predzadnji nedeljo je bil obiskan od 14 liberalcev. Včeraj je dr. Žerjav zato svojo blamažo hotel popraviti. Po velikanski agitaciji se je zbralo 130 ljudi, pred katerimi je dr. Žerjav deval iz kože klerikalnega zmaja. — Dr. Tavčar je pred 15 ljudmi modroval v Litiji. — Na Vrhniki je dr. Fettich govoril pred 50 ljudmi, med katerimi je bila večina naših in soc. demokratov. Ko so naši in socialdemokrati odšli, je dr. Fettichu ostalo še 20 poslušalcev.

Nič manj klaverni niso bili shodi »samostojnežev«. Pri Dev. M. v Polju je zborovala peščica »samostojnih« v sobi neke gostilne v istem času, ko se je vršil naš shod v polni dvorani »Društvenega doma«. Samostojni so prišli s svojega shoda še na naš shod, kjer so se brez dvoma marsikaj naučili. — Medtem ko se je vršil naš shod v polni dvorani »Doma« na Ježici na največjačnejši način, so se samostojni na svojem »shodiču« med seboj zmerjali. — Naš shod v Horjulu je bil veličasten. Medtem pa so »samostojni« zborovali pred 20 ljudmi. — Pri Sv. Joštu so »samostojni« sklicali občinarje skupaj. Ti so prišli, nekaj časa poslušali ter se nato odsatranili, da zborujejo zunaj v znamenju Ljudske stranke. Ko so samostojni videli, da jih ostane le kakih pet na zborovališču, so hitro zaključili svoj shod in prišli na našega, kjer so bili pridni.

Naši shodi so bili sijajni. Najlepsi je bil v Ljubljani, v Trbovljah, pri D. M. v Polju, na Jesenicah, na Vrhniki, v Škofji Loki itd. Sijajno so uspeli naši shodi tudi v novomeški okolici, ki je veljala doslej za trdnjavo samostojnežev.

Naša zborovanja so velika mobilizacija ljudstva proti vsem sovražnikom ljudstva. Pri odločilni bitki dne 28. novembra bo sijajno zmagalo krščansko ljudstvo nad vsemi nasprotniki!

Dne 28. novembra na volišče za stranko ljudstva!

KOMUNISTIČNI GOVORNIKI

po volivnih shodih so najzanimivejši tedaj, ko nastopajo z vsemi silami ljudske demagogije zoper militarizem in vojaštvo sploh. Mi smo bili zoper militarizem, smo in bomo, v redni državi bo potrebna le maloštevilna garnizija za vzdrževanje notranjega miru in reda. Toda če govori komunist proti militarizmu, se to sliši prav tako kot bi tiger govoril proti krvoločnosti. Vsi vemo, da je Rusija spočetnica, mati in kotičke komunizma. Edino tam se je komunizem v celotnem državnem ustroju gospodarsko in politično uveljavil. Ako je torej komunizem res najzaketnejši sovražnik militarizma, potem bi bile že zdavnaj morale izginiti iz Rusije puške, samokresi, kanoni, granate in bombe.

Toda kaj vidimo? Nikjer na celem svetu se ni prelilo toliko krvi v zadnjih dveh letih in pol. Nikjer ni zagrabil militarizem tako globoko v življenje proletarcev kot baš v komunistični Rusiji.

Vojska na vojsko!
Mobilizacija na mobilizacijo!
Pokolj na pokolj!
Kri na kri!
Gorje na gorje!
Foboj na foboj!

Ali je to svoboda, bratstvo in enakost? Ne, to je teror, kot ga še ni videla povestnica človeštva. Ruski narod je po svojem bistvu antimilitarističen. Zato je Kerenski in kasneje Trocki z lahko razbil mogočno rusko armado in fronto. Narod je mislil, da bo imel mir. A prišel je z dežja pod kap. Iz redne vojske je ljudstvo prešlo v večno mesarsko klanje. Obrati so se ustavili. Produkcija in konsum sta popolnoma na tleh. Brezposelnost raste, proletarijat se množi, nezadovoljnost mase prikipava do vrhunca. Narod, ki je revolucijo izpeljal, trpi, strada in žejen je. Par židovskih ljudskih komisarjev pa si nabira milijarde ter si kuje lepo zlato bodočnost, ki jo bodo preživel v brezdelni razkošnosti.

Že zdavno bi bilo konec komunizma na Ruskem, da ga ne vzdržuje dobro plačana, teroristična komunistična soldateska, ki je brezobzirna in krvoločna brez primere. Militarizem in teror sta ona dva dela, ki vzdržujeta komunizem. Založna na Ruskem je en sam velik dokaz tej naši trditvi. — Delavstvo! Boj zoper komunizem je boj zoper najhujši teror, boj zoper najskrajnejši militarizem! Povejte komunističnim laži-prerokom to in pojdite s korajžo v boj za krščanski socializem!

SOCIALISTI

igrajo v sedanjem volivnem boju najžalostnejšo vlogo. Na kmetih kažejo doplate, v delavskih rajonih se lasajo s komunisti. Nikjer enotnega postopanja, nikjer trdnega programa, nikjer ostrega meča proti najhujšemu sovražniku delavstva, proti kapitalizmu. Kako tudi? Saj se je vezal Tone Kristan ob času demokratsko-socialistične vlade v Belgradu z demokratsko zajednico, najizrazitejšo zastopnico jugoslovanske buržuazije! Sedaj poginja JDS in JSDS kot ribniški konj; ko se je bil pravkar navadil stradati, pa je crknil. Nihče ne bo pretakal solza ob mrtvaškem odru teh dveh najsebičnejših jugoslovanskih strank, najmanj pa delavno ljudstvo, ki so ga pitali samo s klerikalno pošastjo, kruha in vode pa mu niso dali ob najhujšem času. Dan plačila je blizu, delavstvo ve, katera je najkrajša in prava pot do cilja, zato bo obrnil hrbet JSDS.

NAUK SOCIALISTIČNEGA PORAZA NA SAŠKEM.

»Arbeiter Zeitung« z obupno odkritosrčnostjo odkriva vso velikost socialističnega poraza pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Saškem. Saška je bila že dol-

ga pred vojno najmočnejša socialistična trdnjava. V srcu Saške — v Lipskem so živele in delovale prve socialistične glave: Lassalle, Bebel, Liebknecht in Mehring. Saška je bila že pred vojno »rdeča« od vrha do tal, socialisti so imeli od 23 saških mandatov v državnem zboru 22 mandatov. Potem je prišla vojna in z njo in za njo razcep v socialistični stranki. Zadnje čase se je pobijalo in trgalo med seboj nič manj nego 5 socialističnih strank in v samem volivnem boju si je stalo nasproti četvero socialističnih skupin: večinski socialisti, neodvisni, novokomunisti in komunisti. Kaj čuda, vzklika »Arbeiter Zeitung«, da se je delavstvo zmedlo in se naveličalo brezplodne borbe! Tako se je zgodilo, da so v nekdanji »rdeči« Saški socialisti vseh barv izgubili nad 200.000 svojih glasov, hohenzollernski nemški nacionalci pa pridobili nad tretjino novih glasov. — Ako je delavstvo na Saškem obrnilo hrbet socialistom, s katerimi jih veže vsa tradicija in sto organizacijskih vezi, potem bi bilo pravo čudo, ako bi hotelo istim socialistom v tem najbolj usodnem času zaupati usodo svoje bodočnosti — jugoslovansko delavstvo.

Milijonarja Kristana smejo pač z največjim zaupanjem voliti jugoslovanski kapitalisti, a delavci nikdar. Komuniste pa naj volijo tisti, ki čutijo v sebi poklic za rablje (glej Železnik v Trbovljah!), požigalce in druge take častne službe — ako itak že ne spadajo pod člen 11. volivnega zakona. Trezen in pošten človek, ki ve, da svet sloni na delu in da bomo morali delati, ako bomo hoteli živeti, pod vsako vlado, pa ne bo volil komunističnih voditeljev, ki nočejo delati in hočejo živeti le od tistega, kar so drugi dosedaj pridelali. Sasi vživajo glas, da so bistre glave in oni so dali socialistom brco. Jugoslovanski delavec, pojdi in tudi ti tako stori!

JSDS

besni v prvi vrsti zoper svoje neubogljive otroke komuniste. Čemu? JSDS je namreč Tone Kristan. Ta ima razkošno vilo in lepo premoženje. Komunistom pa se hoče enakosti, bratstva, svobode in — delitve, delitve, delitve. O, o, o! Kako to tišči v grlu! Komunisti so po Kristanovih mislih čisto fejsť fantje. Saj znajo celo zabavljati, kar je Kristanovo bistvo — — — Samo ko bi delili ne — — — No, ne bodo! Pač pa bo delilo slovensko ljudstvo 28. t. m. socialistom in komunistom politične klofute.

DR. GREGORJU ŽERJAVU

je zmanjkalo sapa, odkar mora hoditi na politične shode in braniti vseskozi kompromitirano in korumpirano demokratsko stranko. Pred letom dni pa so bili zanj boljši časi. Sedel je sam v deželnovladni palači, nosil glavo pokoncu kot petelin in komandiral, uganjal absolutizem kot ga še ne pomni slovensko ljudstvo, gazil je zakone in postavil, zapiral svoje politične nasprotnike in se smatral za večnega kralja-tirana na slovenskem prestolu. Samostojni birtje, mešetarji in prekupeci so mu pomagali na vseh koncih in krajih. Brez vzrokov in povodov je odstavljaj župane in občinske odbore ter postavljaj v gerentske sosvete svoje najzagrizenjše pristaše proti volji ljudstva. Niti turški paše niso tako zatirali krščanske raje kot dr. Žerjav malega človeka. Vsaka stvar ima konec, zato je šel tudi dr. Žerjav. Sedaj poti krvave srage, ker ga obupni položaj sili med ljudstvo. Liberalizem med narod. Ta spada prav tako med narod kot ščurek v močnik. Ščurke ljudje parijo in tero! Isto se bo zgodilo 28. t. m. z liberalno stranko. Poparjena in strta bo, le stud bo ostal nad njo.

VELIČASTEN SHOD S. L. S. v ŠKOFJI LOKI.

V nedeljo dne 21. novembra se je vršil v Škofji Loki impozanten političen shod.

Velika društvena dvorana je bila prenapolnjena zavečnih pristašev. Ta shod je dokazal, kako globoko je vkoreninjena v ljudih zavest, da je edina njihova zastopnica S. L. S. Župani štirih občin in najbolj zavedni možje iz mesta in okolice so s pozornostjo in navdušenjem sledili govornikom, ki so govorili vsem iz srca. Shod je otvoril mestni gerent Avg. Sušnik.

Navdušeno pozdravljen je govoril g. dr. T. Klinar o razmerju vere in politike in o načinu volitve. Prihujljenega govornika so stotine pozorno poslušale in mu živahno pritrdjevale.

O političnem stanju in našem programu je poročal poslanec Brodar. Njegov govor je našel v zborovalcih globok odmev. Najvažnejši so bili v njegovem izražanju dokazi, ki so celo nasprotne udeležence naravnost frapirali. Tako jasno in določno doslej ni razvil tu noben govornik programa naše stranke. Vsi poslušalci brez razlike stanu so govorniku burno pritrdjevali.

K sklepu se je sprejela soglasno z navdušenjem resolucija zoper okupiranje slovenskih krajev po Italijanih in ob splošnem zadovoljstvu se je sijajni shod zaključil. Naši somišljeniki so primerjali ta slovesen shod s polomijami raznih demokratov, komunistov in samostojnežev, ki na glavnem trgu s kričanjem love svojih poslušalcev kot komedijanti pred menažerijo. Razlika je ta — nasprotne stranke iščejo ljudi po sejnih in trgih — ljudstvo samo pa išče svoje stranke tam, kjer je njihovo mesto. In naše mesto je in ostane v SLS.

Dnevne novice.

— Naseljevanje in izseljevanje. Po uradnih poročilih se je v tekočem letu vrnilo v Jugoslavijo 28.474 izseljencev iz Amerike, v istem času pa je odpotovalo v Ameriko 1880 oseb. V primeru z drugimi državami se je v našo državo vrnilo sorazmerno največ izseljencev.

— Požar v Zabrekvah. Neža Pogačnik, 83 letna starica, je stanovala nad 20 let v mali, zelo nizki s slamo kriti hiši Janeza Pegama v Zabrekvah št. 4. Pogačnikova je imela navado, da je spravljala pepel v leseno posodo, katera je stala v kuhinji poleg lesene stene. Tako je spravila tudi 30. oktobra v leseno posodo pepel, ki še ni popolnoma ugasnil, vsled česar je prišla posoda okoli 11. ure ponoči tleti in so se zažgala tudi drva. Pogačnikova se je zbudila in je šla hitro gasiti, toda bilo je že prepozno, ker se je požar hitro širil, zažgal streho in so leteče iskre zažgale v bližini stoječi Peganov hlev, ki je pogorel do tal. Požar je povzročil Pegamu do 60 tisoč kron škodo, zavarovan je pa bil le za 1800 kron. V nevarnosti je bila tudi Pegamova hiša, ker je vsled vročine popokalo 38 šip, toda so jo obvarovali požara.

— Velik požar v Putehofu pri Trzinu. V noči od četrta na petek je zgorela velika, moderno urejena žaga barona dr. Borna. Ogenj je izbruhnil z veliko silo in ker je na žagi mnogo lesa, olja in žaganja, se je hitro širil. Škoda je velika. Žaga je bila dobro zavarovana.

Ljubljanske novice.

Ij Jutri zvečer k predavanju S. K. S. Z. ki se vrši ob pol 8. uri v Ljudskem domu, II. nadstropje. Predava g. prof. Dolenc o življenju v Belgradu. Vstop vsakomur prost.

Ij Važna seja osrednjega odbora SDZ se vrši jutri 23. t. m. točno ob 14. uri v lokalu SDZ. Udeležba vseh odbornikov je nujno potrebna. — Predsednik SDZ.

Ij »Ubijalec«. Vsi igralci in igralke, ki nastopijo v 5. in 6. sliki, naj se zanesljivo udeležijo vaje, jutri v torek ob 20. uri. Ker se vrši v sredo ali četrtek za prvi del skušnja na odru, je prisotnost vsega osebja nujno potrebna. — Režiser.

Ij Smrtina nesreča na južnem kolodvoru. Zapirač južne železnice Perme A. rojen 1. 1898 v Šmarjeti, stanujoč v Spodnji iški, je včeraj ob odhodu ekspresnega vlaka z južnega kolodvora pometal z drugimi delavci vred na progi ob kolodvoru. Bržkone iz radovednosti, da vidi odhajajoče ljudi, je hotel stopiti čez progo nazaj, ni pa vsled goste megle in pare od ekspresnega vlaka opazil, da ravno prihaja dolenski vlak, tudi ni vsled ropotanja ekspresa slišal običajni žvižg dolenskega vlaka. Dolenski vlak je bil še le par korakov oddaljen, ko je delodavca teh delavcev, Vovk F., zapazil pretečo nevarnost ter z rokama in kričanjem skušal opozoriti na njo Permeta. Isti je že z eno nogo stopil čez tračnico, v tem trenutku pa je pridrvel vlak in ga vrigel med tračnice pod se, prizadjavši mu smrtne poškodbe na glavi. Perme je ostal na mestu mrtev.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.